

BESLUT OM OBLIGATORISK HÄLSOKONTROLL ENLIGT 16 § I LAGEN OM SMITTSAMMA SJUKDOMAR

ÄRENDE

Beslut med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar om förordnande om hälsokontroll för att förhindra spridning av den i 1 § i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar avsedda allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19 som orsakas av viruset SARS-CoV-2.

UTLÅTANDE OCH EXPERTBEDÖMNING

Regionförvaltningsverket har inhämtat ett utlåtande från Institutet för hälsa och välfärd (THL) samt en sakkunnigbedömning från Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt.

Enligt **Institutet för hälsa och välfärds** utlåtande 17.3.2021 har Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar ECDC publicerat en riskbedömning enligt vilken nya virusvarianter av SARS-CoV-2 kan spridas klart snabbare än de tidigare undertyperna av coronaviruset. Vissa av de nya virusvarianterna innehåller en mutation som påverkar effekten av vaccinet mot covid-19. ECDC har 12.3.2021 gett medlemsländerna anvisningar om testnings- och karantänåtgärder som ska riktas mot resenärerna vid gränserna. THL har 4.2.2021 gett en rekommendation om tester som ska göras vid gränsovergångarna och 17.2.2021 en rekommendation till transportföretagen och rederierna om att ett negativt coronavirustest ska förutsättas av alla resenärer som kommer till Finland från utlandet. THL:s rekommendationer som beskrivs ovan överensstämmer med anvisningarna från ECDC.

THL anser att det för att kontrollera covid-19-epidemin och förhindra att nya virusvarianter sprids är nödvändigt att man vid gränsovergångarna så noga som möjligt följer THL:s rekommendationer om rutinerna för tester och karantän. THL anser vidare att regionförvaltningsverken bör säkerställa att testning och karantän genomförs genom att förelägga i 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) avsedda obligatoriska hälsokontroller för de resenärer som inom 14 dygn före inresan har vistats i länder där incidensen av covid-19 är högre än 25 / 100 000 personer / 14 dygn (s.k. riskländer).

Rekommendationen om obligatorisk hälsokontroll gäller inte transitpassagerare som inte avlägsnar sig från transitområdet, transport- och logistikpersonal i deras arbetsuppgifter och inte heller barn som är födda 2008 eller senare.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKET I SYDVÄSTRA FINLAND

Alla passagerare som har symtom som passar in på covid-19 ska alltid hänvisas till hälsokontroll och coronavirustest oberoende av vilket land de kommer ifrån.

Vid inreseställena iakttas THL:s anvisningar om coronavirustest och beaktas bl.a. förhandstestning av coronavirus, intyg över tidigare covid-19-sjukdom och undantag från testpraxis, på det sätt som det konstateras i THL:s anvisningar.

En läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar kan sätta en person i en 14 dygn lång karantän, om det inte på ett tillförlitligt sätt kan säkerställas att eventuell smittspridning förhindras på något annat sätt (lagen om smittsamma sjukdomar 1227/2016, 60 §). Om personen exempelvis vägrar delta i hälsokontroll och/eller testning kan det vara motiverat att försätta personen i karantän. Karantänbeslut meddelas på basis av en individuell bedömning.

Enligt sakkunnigbedömningen av **Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt** 1.4.2021 inrättades redan 7.8.2020 en samarbetsgrupp för hälsorådgivning och covidtest vid gränsövergångarna i Åbo. I samarbetsgruppen har ingått Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar och representanter för Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikts ledning, ÅUCS laboratorium, Åbo stad, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Åbo flygplats (Finavia) samt Gränsbevakningsväsendet i Västra Finland. Senare har arbetsgruppen kompletterats med en representant för Nådendals stads hälsovårdscentral. I bedömningen konstateras att arbetsgruppen har behandlat hälsorådgivning och covidtestning vid gränsövergångarna samt tidtabellerna och personalresurserna i anslutning till detta.

Enligt bedömningen har social- och hälsovårdsministeriet i sitt styrbrev 30.3.2021 krävt att alla behöriga myndigheter ska agera på det sätt som situationen kräver och utöva alla sina befogenheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar för att förhindra att epidemin sprids. I bedömningen konstateras att Institutet för hälsa och välfärd i sitt utlåtande till regionförvaltningsverket 17.3.2021 har ansett att det för att kontrollera covid-19-epidemin i Finland och förhindra att nya virusvarianter sprids är nödvändigt att man vid gränsövergångarna så noga som möjligt följer THL:s rekommendationer om rutinerna för tester och karantän. THL anser vidare att regionförvaltningsverken bör säkerställa att testning och karantän genomförs genom att förelägga i 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar avsedda obligatoriska hälsokontroller för de resenärer som inom 14 dygn före inresan har vistats i länder där incidensen av covid-19 är högre än 25 / 100 000 personer / 14 dygn (s.k. riskländer). Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt anser i sin bedömning, med hänvisning till SHM:s och THL:s anvisningar, att det är nödvändigt att tillräckligheten av de åtgärder som vidtas för att förhindra spridningen av epidemin säkerställs genom obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Enligt bedömningen måste man också förbereda sig på att epidemiläget kan förvärras i resenärernas avreseländer på grund av virusvarianter samt att antalet resenärer ökar, varvid det är särskilt viktigt att hälsokontrollerna är så heltäckande som möjligt.

HÖRANDE

En hörandeprocess hade kunnat äventyra syftet med detta beslut. Den förse- ning hörandet hade medfört skulle ha inneburit betydande olägenheter för

människors hälsa och den allmänna säkerheten. Av denna anledning har regionförvaltningsverket med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen (434/2003) inte ordnat något hörande i ärendet.

REGIONFÖRVALTNINGSVERKETS BESLUT OCH MOTIVERING

Föreläggande För att förhindra spridningen av den allmänfarliga smittsamma sjukdomen covid-19 förordnar regionförvaltningsverket med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar att alla personer som anländer till Finland från ett riskland via gränsövergångarna på Åbo flygplats, i Åbo hamn och Nådendals hamn omedelbart efter inresan ska genomgå en hälsokontroll som ordnas av staden.

I föreläggandet avses med personer som kommer från riskländer sådana personer som inom 14 dygn före inresan har vistats i ett land där incidensen av covid-19 överstiger 25 / 100 000 personer / 14 dygn.

Föreläggandet gäller inte barn som är födda 2008 eller senare och inte heller transport- och logistikpersonal inom godstrafiken i deras arbetsuppgifter.

Föreläggandet är i kraft under tiden 1.5.2021–31.5.2021.

Motivering

Tillämpade bestämmelser

Enligt 7 § i grundlagen (731/1999) har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet.

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade.

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Enligt 1 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) är syftet med lagen att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället.

Enligt 14 § i samma lag ska kommunen anordna allmänna vaccinationer och hälsokontroller för att förebygga smittsamma sjukdomar. Det är frivilligt att delta i vaccinationer eller hälsokontroller.

Enligt 15 § 1 momentet i samma lag kan regionförvaltningsverket förordna om hälsokontroll av personer som vistas på någon ort inom dess verksamhetsområde eller på vissa arbetsplatser, i vissa inrättningar, i färdmedel eller på liknande ställen, om undersökningen behövs för förhindrande av att en allmänfarlig smittsam sjukdom sprids. Det är frivilligt att delta i hälsokontrollen. Enligt samma paragraf 2 momentet utförs hälsokontrollen av läkare eller under läkares uppsikt av någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården med lämplig utbildning. Som en del av kontrollen kan nödvändiga prover tas och andra undersökningar utföras som inte medför betydande olägenhet för den som undersöks.

16 och 22 § i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) har ändrats genom lagen om ändring av 16 och 22 § i lagen om smittsamma sjukdomar (224/2021). Dessutom har till 89 §, sådant det lyder i lagen 147/2021, fogats ett nytt 2 moment. De ovan nämnda ändringarna har trätt i kraft den 29 mars 2021.

Enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar kan regionförvaltningsverket besluta att det är obligatoriskt att delta i hälsokontroller som avses i 14 och 15 §, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom. Beslutet kan riktas till en enskild person eller till flera personer.

Enligt 2 momentet i 16 § i lagen kan den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar fatta beslut om obligatorisk hälsokontroll av en enskild person, om det är nödvändigt för att förebygga spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom.

I 22 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att den som har insjuknat eller med fog misstänks ha insjuknat i en allmänfarlig eller övervakningspliktig smittsam sjukdom och den som har utsatts eller med fog misstänks ha utsatts för smitta av en sådan sjukdom ska för den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utreder saken uppge sitt namn, sitt födelsedatum eller sin personbeteckning, sina kontaktuppgifter, sin hemkommun och eventuell annan vistelseort samt andra nödvändiga uppgifter som behövs för att förhindra spridningen av den smittsamma sjukdomen.

I 60 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar bestäms det att om det finns en uppenbar risk för att en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom ska spridas och sjukdomsspridningen inte kan förhindras på något annat sätt, kan den läkare i tjänsteförhållande som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar eller den läkare i tjänsteförhållande som i samkommunen för sjukvårdsdistriktet ansvarar för smittsamma sjukdomar besluta att en person ska hållas i karantän i högst en månad. Beslut om karantän kan meddelas den som konstaterats eller med fog misstänks ha utsatts för en allmänfarlig smittsam sjukdom eller en sjukdom som med fog misstänks vara en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Enligt 89 § 2 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar har Gränsbevakningsväsendet, utöver det som föreskrivs någon annanstans i lag, rätt att för utförande av handräckningsuppdrag stoppa fordon och reglera trafiken med iakttagande av 38 § i gränsbevakningslagen (578/2005) samt rätt att behandla hälsouppgifter som är nödvändiga för handräckningsuppdraget med iakttagande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), dataskyddslagen (1050/2018) och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019).

Enligt 1 § 1 mom. 14 punkten i statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar är en infektion som orsakas av en ny typ av coronavirus en allmänfarlig smittsam sjukdom.

Nationell styrning om hälsokontroller vid gränsövergångar

I social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev 3.2.2021 Bekämpning av coronavirussmitta i den gränsöverskridande trafiken (VN/2763/2021) konstateras att incidensen av covid-19-fall i flera länder är mångdubbelt så stor som i Finland, vilket innebär att vistelse i dessa länder medför en klart större risk för covid-19-smitta än i Finland. SARS-CoV-2-virusvarianterna kan leda till en epidemi som sprids betydligt snabbare än förut och till att hälso- och sjukvården överbelastas.

Enligt brevet beslutade regeringen vid statsrådets allmänna sammanträde den 22 januari att skärpa både gränstrafiken och test- och karantänrekommendationerna. Syftet med dessa åtgärder är att förhindra att coronaepidemin tar ny fart och spridningen av virusvarianten i Finland.

I social- och hälsovårdsministeriets styrningsbrev 26.2.2021 Bekämpning av coronavirussmitta i den gränsöverskridande trafiken (VN/5304/2021) hänvisas till ett brev som ministeriet skickade 3.2.2021 och konstateras bland annat att det är skäl att ytterligare effektivisera verksamheten.

I social- och hälsovårdsministeriets styrbrev 30.3.2021 *Ändringarna i lagen om smittsamma sjukdomar gällande obligatorisk hälsokontroll och lämnande av uppgifter* konstateras det att bekämpningen av smitta som eventuellt sprids via personer som anländer till Finland är central för att hindra att epidemin och virusvarianter sprids. Effektiv, ändamålsenlig och proportionerlig bekämpning av smitta i den gränsöverskridande trafiken är möjlig endast genom att myndigheterna och de övriga instanserna vid gränsövergångsställena samarbetar intensivt och även beaktar de lokala förhållandena. På grund av att det i det rådande epidemiläget är nödvändigt styr social- och hälsovårdsministeriet regionförvaltningsverken till att med beaktande av THL:s rekommendationer fatta beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar för resenärer som anländer till Finland och förutsätter att alla behöriga myndigheter agerar på ett sådant sätt som situationens allvar kräver och utövar alla sina befogenheter som lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör för att hindra att epidemin sprids.

Hälsokontrollernas innehåll

Enligt social- och hälsovårdsministeriets styrbrev 30.3.2021 ansvarar kommunerna för organiseringen av hälsokontrollerna. Vad hälsokontrollen ska innehålla bestäms av den yrkesutbildade person inom hälso- och sjukvården som utför hälsokontrollen. Kontrollen ska till exempel innehålla ett covid-19-test alltid när det är nödvändigt. Under hälsokontrollen bedöms behovet av andra åtgärder för att förebygga smittspridning, såsom karantän- och isoleringsbeslut. Beslut om försättande i karantän eller om isolering fattas av den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar. I samband med hälsokontrollerna kan den ansvariga läkaren i kommunen eller samkommunen för sjukvårdstriktet även fatta beslut om att en enskild person ska genomgå en obligatorisk hälsokontroll senare, som innefattar ett covid-19-test.

Nödvändigheten av obligatoriska hälsokontroller och av eventuella undersökningar ska bedömas också med tanke på barnets bästa. Det finns många in-

ternationella överenskommelser som är bindande för Finland och som bör beaktas vid beslutsfattande, och till exempel vid riktandet och genomförandet av obligatoriska hälsokontroller.

THL rekommenderar att alla resenärer från riskländer hänvisas till coronatest vid gränsövergångsstället. Om gränsövergångsstället inte har möjlighet att ta prover ska resenären söka sig till ett test i resenärens vistelsekommun eller boendekommun inom ungefär ett dygn från inresan.

Resenären behöver inte hänvisas till testet om han eller hon har ett negativt resultat av ett coronavirustest (PCR- eller antigen-test) som tagits högst 72 timmar före inresan eller ett tillförlitligt intyg över en tidigare covid-19-infektion (om det är mindre än sex månader sedan sjukdomen).

THL rekommenderar att alla resenärer som har symtom som passar in på covid-19 alltid ska hänvisas till hälsokontroll och coronavirustest oberoende av från vilket land de kommer.

THL rekommenderar dessutom att hälsomyndigheterna vid gränsövergångsstället samlar in och sänder person- och kontaktuppgifterna för de resenärer från riskländer som deltar i hälsokontrollen till myndigheterna för smittsamma sjukdomar på vistelse- eller boningsorten, som hänvisar resenärerna till ett andra coronavirustest tidigast 72 timmar efter inresan. Om resenären vistas i landet i mindre än 72 timmar eller om resenären tidigare haft en covid-19-infektion samlas inga uppgifter in för att hänvisa honom eller henne till ett test inom 72 timmar.

Bedömning av ärendet

Ur ett samhällsligt perspektiv är det viktigt att förebygga spridningen av den smittsamma sjukdomen covid-19 för att medborgarnas grundläggande rätt till liv och trygghet ska kunna säkras. När det gäller att förebygga spridningen av covid-19-smitta består de centrala metoderna av att identifiera smittkällor och dem som exponerats för smitta samt att förhindra fortsatt smittspridning.

Regionförvaltningsverket har fått ett utlåtande av THL enligt vilket institutet anser att regionförvaltningsverken ska säkerställa att rutinerna för tester och karantän genomförs genom att förelägga obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar för de resenärer som inom 14 dygn före inresan har vistats i länder där incidensen av covid-19 är högre än 25 / 100 000 personer / 14 dygn (s.k. riskländer).

Regionförvaltningsverket har dessutom 1.4.2021 fått en sakkunnigbedömning av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt. Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt anser i sin bedömning att det är nödvändigt att tillräckligheten av de åtgärder som vidtas för att förhindra spridningen av epidemin säkerställs genom obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar. Enligt bedömningen av Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt måste man dessutom förbereda sig på att epidemiläget kan förvärras i resenärernas avreseländer på grund av virusvarianter samt att antalet resenärer ökar, varvid det är särskilt viktigt att hälsokontrollerna är så heltäckande som möjligt.

Regionförvaltningsverket konstaterar att Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt i sin sakkunnigbedömning 1.4.2021 har ansett det nödvändigt att ett förordnande enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar meddelas om gränsovergångsställen. Regionförvaltningsverket konstaterar att THL anser att regionförvaltningsverken ska se till att tester och karantänförfaranden genomförs genom att införa obligatoriska hälsokontroller enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar för passagerare som har vistats i riskländer inom 14 dygn före inresan. Regionförvaltningsverket konstaterar vidare att enligt social- och hälsovårdsministeriets styrning är det i det rådande epidemiläget nödvändigt att regionförvaltningsverken med beaktande av THL:s rekommendationer fattar beslut enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar för resenärer som anländer till Finland och förutsätter att alla behöriga myndigheter agerar på ett sådant sätt som situationens allvar kräver och utövar alla sina befogenheter som lagen om smittsamma sjukdomar möjliggör för att hindra att epidemin sprids.

På grundval av ovanstående anser regionförvaltningsverket att förutsättningarna för att meddela ett föreläggande enligt 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar uppfylls.

Om en person som med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar har förordnats delta i hälsokontroll, men inte iakttar denna skyldighet kan den läkare i kommunen eller sjukvårdsdistriktet som ansvarar för smittsamma sjukdomar begära handräckning av polisen med stöd av 89 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

TILLÄMPADE BESTÄMMELSER

Grundlagen (731/1999) 7, 10 och 22 §
Lag om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 1, 14, 15, 16, 22, 60 och 89 §
Statsrådets förordning om smittsamma sjukdomar (146/2017) 1 §

SÖKANDE AV ÄNDRING

Enligt 90 § 1 momentet i lagen om smittsamma sjukdomar får detta beslut överklagas genom besvär hos Åbo förvaltningsdomstol. En besväransvisning är bifogad.

VERKSTÄLLANDE

Med stöd av 91 § 1 mom. i lagen om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar verkställs detta beslut omedelbart trots eventuellt överklagande.

YTTERLIGARE INFORMATION

Ytterligare information i ärendet ges vid behov av direktör Heikki Mäki, tfn 0295 018 094.

Direktör

Heikki Mäki

Överinspektör

Tuomo Ollula

DISTRIBUTION OCH PRESTATIONSavgIFT**Beslutet delges genom offentlig delgivning**

Delgivningen av detta beslut sker genom offentlig delgivning. Beslutet hålls till påseende vid Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland till och med 31.5.2021. Ett meddelande om att beslutet finns till påseende har publicerats i det allmänna datanätet på regionförvaltningsverkets webbsida rfv.fi.

Delfåendet av beslutet anses ha skett den sjunde dagen efter att ovan nämnda meddelande har publicerats på regionförvaltningsverkets webbsidor.

Prestationsavgift	Avgiftsfritt beslut
Sändlista	Åbo stads registratorskontor Nådendals stads registratorskontor
För kännedom	Institutet för hälsa och välfärd Social- och hälsovårdsministeriet Statsrådets kanslis kommunikationsavdelning Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt Polisinrättningen i Sydvästra Finland Gränsbevakningsväsendet Finavia Abp Åbo stad: Jutta Peltoniemi, Jane Marttila Nådendals stad: Kristian Kallio, Roope Salmi